

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2019, 3(3): 676-692.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.185](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.185)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Üniversite Öğrencilerinin Ticari Nitelikli Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Sıklıklarının ve Harcama Düzeylerinin İncelenmesi: Bingöl Üniversitesi Örneği

Dr. Öğr. Üyesi Üzeyir KEMENT, Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Bingöl, e-posta:

uzeyirkement@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3190-9079>

Öz

Bu araştırmanın amacı üniversite düzeyinde eğitim gören öğrencilerin ticari nitelikli rekreasyon etkinliklerine aylık katılım sıklıklarının ve harcama düzeylerinin açıklanmasıdır. Ayrıca öğrencilerin eğitim gördüğü birim ile aylık katılım sıklıkları arasında farklılık olup olmadığını belirlemektedir. Araştırmanın evrenini Bingöl Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 641 öğrenciye anket formu doldurtulmuştur. Araştırma sonuçlarına, SPSS 22.0 istatistik programında Anova ve Manova analizleri ile ulaşılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin en fazla katılım gösterdiği ticari nitelikli rekreasyon etkinliği sırasıyla; kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme ($X=4,54$), kitap okuma ($X=3,81$) ve sinema/tyatroya gitme ($X=3,36$) olmuştur. Öğrencilerin rekreatif etkinliklere aylık harcama düzeyi de katılım sıklığı sonuçlarıyla aynı çıkmıştır. Kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme etkinliğine diğer birimlere nazaran aylık en az katılan birim İlahiyat Fakültesi olmuştur. Kitap okuma etkinliğine diğer birimlere nazaran en az aylık katılan birim Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri çıkmıştır. Sinema/tyatro etkinliğine diğer birimlere nazaran en fazla katılan birim ise İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Ticari Nitelikli Rekreasyon, Katılım Sıklığı, Bingöl Üniversitesi

Makale Gönderme Tarihi: 05.05.2019

Makale Kabul Tarihi: 03.07.2019

Önerilen Atıf:

Kement, Ü. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Ticari Nitelikli Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Sıklıklarının ve Harcama Düzeylerinin İncelenmesi: Bingöl Üniversitesi Örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3): 676-692.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2019, 3(3): 676-692.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.185](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.185)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Investigation of Frequency and Expenditure Levels of Participation in Commercial Recreation Activities of University Students: The Case of Bingöl University

Assistant Prof. Dr. Üzeyir KEMENT, Bingöl University, Vocational School of Social Sciences, Bingöl, e-mail: uzeyirkement@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3190-9079>

Abstract

The aim of this study is to explain the monthly participation frequencies and spending levels of university students in commercial recreation activities. In addition, it determines whether there is any difference between the department and the monthly participation frequency. The population of the study consists of students studying at Bingöl University. A questionnaire was completed for 641 students. The results of the research were obtained by using Anova and Manova analyzes in SPSS statistical program. The commercial recreational recreation where students participate most; café, games room and coffeehouse ($X=4,54$), reading books ($X=3,81$) and going to cinema/theater ($X=3,36$). The monthly expenditure level of students in recreational activities was the same with the results of the participation frequency. The Faculty of Theology, which has a minimum monthly attendance to the café, game room and coffeehouse activity, has been in attendance. The book reading activity was the monthly least attended by the Physical Education and Sports High School. The most participating department in cinema/theater activity was the students of the Faculty of Economics and Administrative Sciences.

Keywords: Recreation, Commercial Recreation Activities, Participation Frequencies, Bingöl University.

Received: 05.05.2019

Accepted: 03.07.2019

Suggested Citation:

Kement, Ü. (2019). Investigation of Frequency and Expenditure Levels of Participation in Commercial Recreation Activities of University Students: The Case of Bingöl University, *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(3): 676-692.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

İnsanlar çalışma ortamının vermiş olduğu stres, şehrin gürültüsü ve kalabalığı gibi nedenlerden dolayı sahip oldukları boş zaman dilimlerini kendilerini en iyi hissedebilecekleri şekilde geçirmeyi arzulamaktadırlar. Bu sebeple özellikle şehrin yoğun ve gürültülü ortamlarından uzaklaşmak, işlerinden kaynaklanan stres ve yorgunluğu üzerlerinden atmak amacıyla çeşitli rekreatif faaliyetlere yönelmektedirler. Rekreatif faaliyetler bu yönüyle insan hayatında önemli bir yere sahiptir. İnsanların hür iradeleri doğrultusunda kendilerini fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden yenilemek, dinlenmek, gezmek, eğlenmek vb. amaçlar doğrultusunda ticari bir amaç gütmeyen boş zamanlarında yapmış oldukları boş zaman faaliyetleri rekreatif etkinlik olarak ifade edilmektedir (Karaküçük, 2008).

Türkiye’de her il yönetimi, yerel sakinlerinin yaşam kalitesini yükseltmek için çeşitli iş sahaları kurdukları gibi boş zamanlarını da geçirebilecekleri alanlar oluşturmaktadır. Bu alanlara illerde bulunan üniversitelerin sahip olduğu rekreatif amaçlı alanlarda dâhil edilebilir. Türkiye’de 1992-2006 yılları arasında çıkarılan kanunlar ile üniversite sayısında artış görülmüştür. Bu artışın ekonomiye sağlamış olduğu olumlu etki birçok araştırmaya konu olmuştur. Dolayısıyla iller için üniversitelerin sahip olduğu öğrenci kapasitesi veya bu öğrencilerin yapmış oldukları harcama düzeyleri önem arz etmektedir. Zira öğrencilerin sayısı ve şehrin imkânları doğrultusunda öğrencilerin yapacakları harcamalar o şehre ekonomik açıdan önemli derecede katkı sağlayabilmektedir. Bu sebeple üniversiteler; öğrenci sayılarını artırmak ve nitelikli, hedefleri olan öğrencileri hem akademik gelişime katkı sağlamak, ülkenin geleceği için donanımlı bireyler yetiştirmek hem de sahip olduğu başarısını yukarıya taşımak için tercih edilen olmayı arzularak çalışmaktadırlar. Üniversitelerin eğitimlerini destekleyecek, öğrencilerin boş zamanlarını geçirebileceği rekreasyon alanlarına sahip olması veya üniversitenin bağlı bulunduğu kentin rekreasyon olanaklarına sahip olması hem ekonomik katkıyı artıracaktır hem de kültürel açıdan gelişime fırsat yaratacaktır. Tüm bu sebepler doğrultusunda öğrencilerin yaşam kalitelerini artırmak, eğitimlerini desteklemek, eğitim gördükleri kentlerde aktif ve bu bağlamda mutlu olmalarını sağlamak amacıyla kentin ve kente bağlı üniversitelerin rekreatif olanakları önem arz etmektedir.

Bingöl Üniversitesi 2007 yılında Bingöl merkezde Fırat Üniversitesi bünyesinden ayrılan Bingöl Meslek Yüksekokulu ile eğitim öğretime başlamış, günümüzde ise 8 Fakülte, 2 Yüksekokul, 5 Meslek Yüksekokulu ve 4 Enstitü ile eğitim öğretime devam etmektedir (Bingöl Üniversitesi, 2019). Bingöl Üniversitesi bünyesinde sağlık, kültür, spor ve sosyal açıdan birtakım hizmetler verildiği gibi tesis ve imkânlar da bulunmaktadır. Halı saha, spor kompleksi, tenis kortu, merkezi kafeterya, televizyon odası, masa tenisi, tiyatro alanı, spor salonu, kaplıca hizmetleri, uygulama oteli, sosyal tesis, kütüphane, beden eğitimi ve spor yüksekokulu bünyesinde sportif tesisler ve olanaklar Bingöl Üniversitesi’nde rekreatif faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için var olan alanlardır. Ayrıca Bingöl’de Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bingöl Valiliği, Bingöl Belediyesi gibi kamu kurumlarına bağlı spor, kültür ve turistik amaçlı altyapı ve olanaklar yer almaktadır. Bingöl’de hemen hemen her alana yönelik dernekler yer almakta olup, çeşitli aktiviteler ve projeler gerçekleştirilmektedir. Öğrenciler sadece Bingöl Üniversitesi’nin sahip olduğu imkânlarla sınırlı kalmayıp kentin sahip olduğu diğer tesisler veya kültürel olanaklardan faydalanabilmektedir.

Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerini ve etkinlikler için ekonomik harcama düzeylerini ortaya koyan bir çalışmaya alanyazında rastlanılmamıştır. Bu araştırma, öğrencilerin ticari nitelikli hangi tür rekreatif etkinliklere daha çok katılım gösterdikleri ve bu etkinlikler için ortalama harcama düzeylerinin ne olduğunun belirlenmesi bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca geçmiş dönemlerde böyle bir çalışmanın yapılmaması

olması araştırmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Tüm bu sebepler doğrultusunda araştırmada üniversite öğrencilerinin ticari nitelik taşıyan rekreatif etkinliklere katılım sıklıklarının ve bu etkinlikler için harcama düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Boş Zaman ve Rekreasyon

Sanayi devrimi ile birlikte insan hayatının zamansal olarak planlamasında bir takım değişimler oluşmaya başlamıştır. İnsanların çalışma zamanları netleşmeye başlarken, çalışma dışı kalan zamanları da temel fizyolojik ihtiyaçlarını giderdiği veya serbest takıldığı bir zaman dilimi haline gelmiştir. Sanayi devrimi sadece insanlara zamansal açıdan fark yaratmamış, toplumsal yaşam ağlarında kalabalık ortamlar, betonlaşmış yapılar içerisine sıkışmış, belli başlı faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği sınırlı faaliyetler ve sınırlı kullanım alanları oluşmaya başlamıştır. Bu da beraberinde insanların çalışma dışında kalan zamanlarını daha keyifli, sakin ve huzurlu olabileceği şekilde geçirmesi maksadıyla kıymetli hale getirmiştir. Dolayısıyla insanlar boş zaman dilimlerine ayrı bir önem vermişler ve kendileri için en ideal ve doğru olacağı şekilde geçirmeyi arzu ederek boş zamanlarıyla ilgili planlı hareket etmeye başlamışlardır. Sonuç olarak geçmiş dönemlerdeki çalışma ve boş zamanın iç içe işleyişi sanayi devri ile birlikte yerini ayrıştırılmış, her birinin ayrı bir önem taşıdığı bir yaşam düzenini getirmiştir.

Ayrıca sanayi devrimi ile birlikte insanlar yoğun çalışma temposuna girmişler, çalışmamak ise tembellik olarak anılmaya başlamıştır (Sağcan, 1986). Yoğun çalışma temposu insanları mutlu etmedikçe günümüze kadar geçen zamanda çalışma şart ve koşulları düzenlenmiş ve günümüzde ise sekiz saatlik çalışma sistemi getirilmiştir. Böylelikle insanlar zamanlarının sekiz saatini çalışmaya, yaklaşık olarak sekiz saatini uyuma ve diğer temel fizyolojik ihtiyaçlarını gidermeye ve son sekizlik dilimde de hür iradeleri ile istedikleri faaliyetleri yapmaya başlamışlardır. Burada bahsedilen son sekiz saatlik dilim boş zamanı ifade etmektedir.

Boş zaman kelime olarak İngilizce "*leisure*" sözcüğünden türemiştir. Türkçe karşılığı da "*boş zaman*" olarak ifade edilmektedir. Alanyazında birçok defa serbest zaman kavramı ile (*free time*) karıştırıldığı söylenebilir. Ancak serbest zamandan farkı insanların yapmak zorunda olduğu temel fizyolojik ihtiyaçların dışında kalan zamanı (Goodale ve Witt, 1980) temsil etmektedir. Tüm bu bilgiler ışığında bazı yazarlar tarafından boş zaman kavramının tanımı gerçekleştirilmiştir. Tezcan (1982: 10) boş zamanı "insanların çalışma ve fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamak üzere ihtiyaç duydukları zaman diliminin dışında kalan "*artık*" zaman" olarak ifade etmektedir. Haywood, Kew ve Bramham (1995: 2) ise boş zamanı "*insanların çalışmak için yapmak zorunda oldukları ve her gün bireysel ihtiyaçları bakımından rutin olarak yapmak zorunda oldukları eylemlerden ayrı, istekleri doğrultusunda özgürce yaptıkları eylemler*" şeklinde tanımlamıştır.

Rekreasyon insanların boş zamanlarında yapmış oldukları etkinlikler sonucunda ortaya çıkan bir kavramdır. İnsanların çalışma ve serbest zamanları dışında kalan boş zamanlarında fiziksel, zihinsel veya sosyal açıdan kendilerini yenilemek amacıyla hür iradeleri doğrultusunda ticari amaç gütmeyen aktif veya pasif olarak yapmış oldukları etkinliklerdir. Bu tanımı destekler nitelikte Bayer (1992: 49) rekreasyon kavramını "*insanların yaşamsal fonksiyonlarını canlı tutmak amacıyla dinlenmelerini, eğlenmelerini, neşe içinde olmalarını ve çeşitli yollarla haz almalarını sağlayan eylemleri yapmaları veya bu tür faaliyetlere fiziksel veya zihinsel yolla katılmaları*" şeklinde ifade etmektedir. Rekreasyon faaliyetleri alanyazında farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Farklı sınıflandırmaların ortaya çıkmasının temel nedeni olarak faaliyetlerin kişiden kişiye farklılık ve çeşitlilik göstermesidir (Hacıoğlu, Gökdeniz ve Dinç 2009). Ancak rekreatif etkinliklerin

sınıflandırılmasında kişilerin amaçları, istekleri ve haz almaları temel etkenlerdir (Karaküçük, 2008).

Ticari Nitelikli Rekreasyon

Rekreasyon faaliyetleri; katılım biçimine, mekân tercihine, katılanların sayısına, katılanların yaşlarına, etkinliğin kültürel değerine, katılanların milliyetlerine, katılanların zaman tercihine ve fonksiyonel açıdan olmak üzere farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır (Bucher, 1972; Hazar, 2003; Karaküçük, 2008; Hacıoğlu vd., 2009). Fonksiyonel açıdan rekreasyon faaliyetleri kişilerin fiziksel, sosyal, psikolojik veya kişisel tercihlerine göre farklılık göstermektedir. Fonksiyonel açıdan rekreatif faaliyetlerden biri de ticari nitelikli rekreasyon faaliyetleridir. Bu ifade ile asıl anlatılmak istenen etkinliğe katıldan ziyade ilgili etkinliğin maddi karşılığının olmasıdır. Diğer bir ifade ile kişilerin tercih ettiği rekreatif etkinliğin ticari nitelik taşımasıdır (Gül, 2014).

Ticari nitelikli rekreatif etkinlikler evde, herhangi bir kapalı mekanda turistik bir destinasyon veya işletmede, sportif amaçlı açık veya kapalı bir alanda veya eğlence, sanat ve kültürel temalı açık veya kapalı bir alanda karşılığında ücret ödenerek yapılan bütün etkinlikleri kapsamaktadır. Örneğin bireyin evde TV izlemek için uydu yayını satın alması, arkadaşları ile futbol oynamak için halı saha kiralaması, sanatsal aktivite amaçlı ücretli bir seyahat acentesine ücret ödeyerek bir haftalık tatile çıkması vb. karşılığında ücret ödenen bütün etkinlikler ticari nitelikli rekreasyon etkinlikleridir. Bu araştırmada üniversite öğrencileri baz alınarak ticari nitelikli rekreasyon faaliyetleri sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmanın yapılacağı destinasyon göz önünde bulundurularak, ticari nitelikli rekreasyon aktiviteleri şehirde yapılabilmesi mümkün olan etkinlikler ile sınırlandırılmıştır. Bingöl, Türkiye’de yer alan diğer illerden farklı olarak hamam kaplıca, kayak ve kamp faaliyetleri için uygun sahalara sahiptir. Bu etkinlikler de ücret karşılığında yapıldığı için çalışmaya özellikle dâhil edilmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Alanyazında rekreatif faaliyetlere yönelik katılım sıklığı ve üniversite öğrencilerinin harcama eğilimleri konularında çeşitli çalışmalar mevcuttur. Akçakanat, Çarıkçı ve Dulupçu (2010) Süleyman Demirel Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin şehre ekonomik yönden yapmış olduğu katkıyı incelemişler ve aylık ortalama 474 TL harcama yaptıklarını ve öğrencilerin ile katkısının oldukça yüksek düzeyde olduğunu saptamışlardır. Kaşlı ve Serel (2008) çalışmalarında Balıkesir Üniversitesi Gönen MYO öğrencilerinin aylık ortalama harcamalarının 518,86 TL ve bu harcamanın yüksek oranda eğlence amaçlı olduğunu tespit etmişlerdir. Çayın ve Özer (2015) Muş Alparslan Üniversitesi’nde eğitim gören öğrencilerin tüketim yapısı üzerine çalışma yapmışlar ve öğrencilerin %97 oranında tüketim eğilimli, %3 oranında ise tasarruf eğilimli olduklarının tespit etmişlerdir. Çalışkan ve Demir (2013) yaptıkları çalışmada öğrenci harcamalarının cinsiyete göre farklılık gösterdiğini, aylık ortalama kişi başı harcamanın 574 TL olduğunu ve erkeklerin aylık harcama oranlarının kızlara göre daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Çalışkan (2010) Uşak Üniversitesi’nde eğitim gören öğrencilerin aylık ortalama kişi başı 560 TL harcama yaptıklarını tespit etmiştir. Tarı, Çalışkan ve Bayraktar (2006) Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin eğitim gördükleri program ile harcamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemiş ancak herhangi bir farklılığa ulaşamamıştır. Öğrenci harcamalarının yaklaşık olarak yarısından fazlasının barınma ve beslenme gideri olduğunu tespit etmişlerdir. Korkmaz (2015) Bayburt Üniversitesi’nde eğitim gören öğrencilerin aylık ortalama harcamalarının 432,66 TL olduğunu, Yaylalı, Özer ve Dilek (2011) Selçuk Üniversitesi Seydişehir MYO öğrencilerinin aylık ortalama harcamalarının 315 TL olduğunu bulgulamışlardır.

Müderrişoğlu ve Uzun (2004) Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan öğrenciler üzerine yapmış oldukları çalışmada; üniversite öğrencilerinin açık ve kapalı alan rekreatif etkinliklere katılım sıklıklarını incelemişler ve kapalı alan en fazla katılımın sırasıyla; radyo dinlemek, evde sohbet, TV izleme olduğunu, açık alan en fazla katılımın sırasıyla; yürüyüş yapmak, alışveriş yapmak ve parkta oturmak olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Mansuroğlu (2002) Akdeniz Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin rekreatif etkinlik tercihlerini incelemiş ve en fazla katılımın sırasıyla; yüzme, tarih ve doğa gezileri ve yürüyüş yapma olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şahin, Akten ve Erol (2009) Eğirdir MYO öğrencilerinin rekreatif etkinlik katılım düzeylerini incelemişler ve en fazla katılımın sırasıyla; açık alanda yürüyüş yapmak, internete girmek ve müzik dinlemek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Önder (2003) Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin rekreatif etkinlik katılım düzeylerini incelemiş en fazla katılımın sırasıyla; sinemaya gitme, TV izleme/müzik dinleme ve bilgisayar/internet oyunları olduğu belirlenmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı üniversite düzeyinde eğitim görmekte olan öğrencilerin ticari nitelikli rekreasyon etkinliklerine katılım sıklıklarını ve bu etkinliklere yönelik harcama düzeylerinin incelenmesidir. Bu bağlamda şu araştırma sorularına yanıt aranmaktadır.

Araştırma sorusu 1: Öğrencilerin ticari nitelikli rekreasyon etkinliklerine aylık katılım sıklığı nasıldır? Hangi etkinlik öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilmektedir?

Araştırma sorusu 2: Öğrencilerin ticari nitelikli rekreasyon etkinliklerine aylık harcama düzeyleri nasıldır? Hangi etkinliğe öğrenciler tarafından daha fazla harcama yapılmaktadır?

Araştırma sorusu 3: Öğrencilerin eğitim gördükleri birimler ile en fazla katılım gösterdikleri ilk üç etkinlik arasında anlamlı bir farklılık vardır?

Araştırma sorusu 4: Öğrencilerin Bingöl Üniversitesi'ni tercih etme nedenleri ile rekreatif etkinliklere katılım sıklıkları ve harcama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın evrenini Bingöl Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. YÖK (2018) verilerine göre Bingöl Üniversitesi'nde toplam 14.726 öğrenci eğitim görmektedir. Zaman ve maliyet açısından bütün evrene ulaşmanın zor olması sebebiyle örneklem alma yoluna gidilmiştir. Alanyazında içerdiği birim (denek) sayısı 10.000 den az olan evrenler sınırlı evren, içerdiği denek sayısı 10.000 den fazla olan evrenler ise sınırsız evren olarak nitelendirilmiştir (Ural ve Kılıç, 2005: 41). Bu araştırmanın evreni nicel araştırmaya uygun olması ve içerdiği denek sayısının 10.000'in üzerinde olması sebebiyle sınırsız evreni temsil etmektedir. Ulaşılabilecek minimum katılımcı sayısını belirlemek için Krejcie ve Morgan (1970) tarafından önerilen tablo kullanılmıştır. 0,05 anlamlılık düzeyin ve 0,05 örneklem hatası için belirtilen 10.000'den büyük evren büyüklüklerinde 387 sayısının örneklem temsilinde yeterli bulunmaktadır (Ural ve Kılıç, 2005). Araştırmanın amacı doğrultusunda veri toplama tekniği olarak anket formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 675 öğrenciye anket formu dağıtılmış, ancak dönüşü olan anket sayısı 655 olmuştur. Anket formlarından 13 tanesinde fazla sayıda boşluklar olması sebebiyle araştırmaya 641 anket formu ile devam edilmiştir. Anket formları 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Bingöl Üniversitesi öğrencilerine yüz yüze yapılmıştır.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, eğitim gördüğü birim, sınıfı, program türü, kimlerle ve nerede kaldığı sürekli yaşadığı yer ve Bingöl Üniversitesi'ni tercih nedenleri sorulmuştur. Ayrıca öğrencilere Bingöl Üniversitesi ile ilgili görüşlerini tespit edebilmek için; Bingöl Üniversitesi'ni geçmişe dönseler tekrar tercih edip etmeyecekleri, Bingöl'de rekreatif açıdan harcama maliyetinin diğer şehirlere oranı ve Bingöl'ü

yeterince tanıyıp tanımadıklarına ilişkin sorulara yer verilmiştir. Anket formunun ikinci bölümünde üniversite öğrencilerinin ekonomik yönden harcama yaparak katılabilecekleri rekreatif etkinlikler alanyazın taraması (Yaylı, 2014) ve uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Rekreatif etkinliklerden; belirli bir ücret karşılığında yapılanlar ve özellikle Bingöl ve Bingöl Üniversitesi'nin mevcut olanak ve imkânları dâhilinde olan etkinlikler anket formuna eklenmiştir. Ekonomik yönden harcama gerektiren bu rekreatif etkinliklere, öğrencilerin aylık katılım sıklıkları ve ilgili etkinlikler için aylık harcama düzeyleri sorulmuştur. Rekreatif etkinliklere aylık katılım sıklıkları 1-5 ve üzeri olacak şekilde öğrencilere yöneltilirken, harcama düzeyleri "1-50 TL, 51-100 TL, 101-150 TL ve 151 ve üzeri TL" olarak kategorize edilip yöneltilmiştir. Harcama düzeyi maksimum 151 TL ve üzeri olarak tutulmuştur. Zira daha önceden öğrencilerin harcama düzeylerine ilişkin yapılan çalışmalarda öğrenci harcama ortalamalarının bu miktara yakın olduğu gözlemlenmiştir.

Anket formu dağıtılmadan önce Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden oluşan 50 kişilik bir gruptan alınan veriler doğrultusunda ön teste tabi tutulmuştur. Anket formunda yer alan sorularda anlam açısından herhangi bir sorun olup olmadığı incelenmiş, anlaşılmayan sorular düzeltilerek anket formu nihai halini almıştır. Anket formunun Bingöl Üniversitesi öğrencilerine uygulanabilmesi için Bingöl Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'ndan izin alınmış ve bu doğrultuda anket formları üniversite öğrencilerine doldurtulmuştur. Araştırma sonuçlarının analiz edilmesi sürecinde SPSS 22.0 istatistik programından faydalanılmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleri ve üniversite tercihlerine ilişkin verilerinin analizi aşamasında frekans analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılım sıklıkları ve aylık harcama düzeylerine ilişkin veriler yine frekans analizi kullanılarak yorumlanmıştır. Öğrencilerin eğitim gördüğü birim ile rekreatif etkinliklere aylık katılım sıklıkları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için ve tek yönlü varyans analizi (Anova) ve çok yönlü varyans analizi (Manova) uygulanmıştır.

BULGULAR

Demografik Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilere öncelikle cinsiyeti, yaşı, sınıfı, eğitim gördüğü birim (fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu veya enstitü), ikamet ettikleri yer ve program türü (I. veya II. Öğretim) sorulmuştur. Öğrenciler cinsiyetlerine göre incelendiğinde %46,5'i erkek, %53,5'i ise kadındır. İkamet ettikleri yere göre dağılımları incelendiğinde en fazla orana %73,9 ile Doğu Anadolu Bölgesi sahiptir. Bu oranı %13,9 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi takip etmektedir. Bingöl Üniversitesi konum olarak Doğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Buradan hareketle görülmektedir ki öğrencilerin yaklaşık olarak 4/3'ü aynı bölgeden gelmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %45,1'i ikinci sınıf, %23,4'ü birinci sınıf %17,3'ü dördüncü sınıf ve %14,2'si ise üçüncü sınıftır. Araştırmaya en fazla katılım ikinci sınıfta okuyan öğrencilerden olmuştur. Program türü incelendiğinde %67,2'si birinci öğretim, %32,8'i ise ikinci öğretim bölümlerde eğitim görmektedir. Birinci öğretimde okuyan öğrenci sayısının ikinci öğretime göre daha fazla olmasının sebebi, Bingöl Üniversitesinde birinci öğretim bölüm ve programlarının ikinci öğretime göre fazla olmasıdır. Öğrencilerin eğitim gördükleri birimi incelendiğinde, araştırmaya en fazla katılım %14,8'lik bir oranla Fen Edebiyat Fakültesi'nden (FEF) olmuştur. Bu oranı %14,7 ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO), %13,3 ile Sosyal Bilimler MYO (SBMYO) takip etmektedir. Fen Edebiyat Fakültesi'nden katılımcı sayısının fazla olması, öğrenci sayısı bakımında en fazla öğrenciye sahip fakültenin Fen Edebiyat Fakültesi olmasına bağlıdır. Ayrıca ankete katılım gönüllülük içerdiği için birimler arasında oransal dengesizlikler oluşmuştur. Araştırmaya katılım gösteren öğrenciler yaşları bakımından incelendiğinde, %74,1'i 22 yaş ve altı

yaş aralığında, %23,7'si 23-26 yaş aralığında ve %2,2'si ise 27 yaş ve üzeri yaş aralığındadır. Öğrencilere nerede kaldıkları sorulmuş, yaklaşık olarak %43'ü kiralık evde, %30'u KYK yurdunda ve %18'i kendi evinde kaldığını belirtmiştir. Öğrencilere kimlerle kaldıkları sorulmuş, yaklaşık olarak %73'ü arkadaşları ile ve %23'ü ailesiyle kaldığını belirtmiştir.

Öğrencilerin Bingöl ve Bingöl Üniversitesi Hakkında Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilere Bingöl Üniversitesi'ni tercih nedeni, Bingöl ve çevresini tanıyıp tanımadıkları ve başkalarına tavsiye etme düşünceleri sorulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin Bingöl'ü tanıma düzeyleri incelendiğinde yaklaşık olarak %60'ı genel olarak bilgilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin Bingöl şehrini genel olarak tanımlarının sebebi çoğunlukla Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşıyor olmaları olarak söylenilebilir. Öğrencilerin Bingöl Üniversitesi'ni tercih etme nedenleri incelendiğinde; %53'ü puanlarından, %41'i yakınlığından, %6,7'si ise başka sebepler nedeniyle tercih ettiklerini aktarmışlardır. Buradan hareketle öğrencilerin çoğunluğunun Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşıyor olması Bingöl Üniversitesi'ni tercih etmelerini etkilediği söylenebilir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin yarısı Bingöl Üniversitesi'ni puanları sebebiyle tercih etmişlerdir. Öğrencilere Bingöl Üniversitesi'ni başkalarına tavsiye etme düşünceleri sorulmuş ve yaklaşık olarak yarısı hayır cevabını verirken, %30'u evet, %23'ü kararsızım cevabını vermişlerdir. Buradan hareketle öğrencilerin Bingöl Üniversitesi'ni başkalarına tavsiye etme düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin Rekreatif Etkinliklere Katılım Sıklığı ve Harcama Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın amacı kapsamında öğrencilere ekonomik yönden harcama gerektiren rekreatif etkinliklere aylık katılım sıklıkları ve bu etkinlikler için yapmış oldukları aylık harcama düzeyi sorulmuştur. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara ilişkin oranlar Tablo 1'de detaylı olarak gösterilmektedir.

Öğrencilere ekonomik yönden harcama gerektiren rekreatif etkilere yönelik aylık katılım oranları sorulmuş, en fazla katılımın "Kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme" olduğu (X=4,54) tespit edilmiştir. Öğrencilerin aylık bu etkinliğe katılım oranının en az beş olduğu görülmektedir. Öğrencilerin rekreatif etkinliklerden en yoğun katılım gösterdikleri bazı rekreatif etkinliklerin, "Kitap/dergi okuma" (X=3,81), "Sinema/tiyatroya gitme" (X=3,36), "Halı saha etkinlikleri" (X=3,02), "Spor salonuna gitme" (X=2,82), "bisiklete binme" (X=2,82) ve "kursu gitme" (X=2,72) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin en az katılım gösterdiği rekreatif etkinlik "kamping yapma" (X=2,37) olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilere ekonomik yönden harcama gerektiren rekreatif etkilere yönelik aylık harcama düzeyleri sorulmuş, en fazla harcamanın "Kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme" (X=2,32) olduğu tespit edilmiştir. Bu etkinliğe yapılan harcama düzeyi 101-150 TL aralığına girmektedir. Öğrencilerin harcama düzeyinin diğer etkinliklere nazaran daha fazla olduğu etkinliklerin; "Kitap/dergi satın alma" (X=1,97), "İnternet" (X=1,93) ve "Sinema veya tiyatroya gitme" (X=1,79) olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin aylık katılım sıklığı fazla olan etkinlikler için de harcama düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme etkinliği için yapmış oldukları aylık harcamanın ortalaması 101-150 TL düzeyindedir. Öğrencilerin diğer etkinliklere yapmış olduğu harcama düzeyi ise 51-100 TL aralığına

girmektedir. Öğrencilerin genel olarak bu etkinliklere yönelik yapmış olduğu harcama düzeyini ortalaması 1,56'dır (51-100 TL).

Tablo 1: Rekreatif Etkinliklere Katılım Sıklığı ve Harcama Düzeylerine İlişkin Bulgular

Sıra	Rekreatif Etkinlikler	Katılım Sıklığı		Harcama Düzeyi	
		(aylık)		(aylık)	
		X	SS	X	SS
1	Kafe, oyun salonu veya kahvehane	4,54	1,78	2,32	1,08
2	Kitap/dergi okuma/satın alma	3,81	1,79	1,97	1,05
3	Sinema/tiyatroya gitme	3,36	1,27	1,79	,77
4	Halı sahaya gitme	3,02	1,58	1,53	,84
5	Spor salonuna gitme	2,82	1,46	1,51	,94
6	Bisiklete binme	2,82	1,16	1,50	,71
7	Kursa gitme	2,72	1,17	1,45	,79
8	Konsere gitme	2,67	1,05	1,45	,74
9	Yüzme	2,61	1,11	1,39	,71
10	Kaplıcaya gitme	2,61	1,03	1,46	,77
11	Kayak yapma	2,52	,90	1,41	,72
12	Dernek aktiviteleri	2,48	1,02	1,34	,72
13	Evde el sanatları yapma	2,47	,99	1,31	,66
14	Hobi bahçeciliği yapma	2,45	,98	1,33	,73
15	Kamping	2,37	,87	1,27	,67
16	TV uydu paket ödemesi	-	-	1,51	,79
17	İnternet ödemesi	-	-	1,93	,81

Tek Yönlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Araştırmada öğrencilerin aylık olarak en fazla katılım gösterdiği kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme etkinliği ile eğitim gördükleri birim arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Anova testi uygulanmıştır.

Tablo 2: Kafe, Oyun Salonu ve Kahvehaneye Gitme Sıklığı Anova Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kafe, Oyun Salonu ve Kahvehaneye Gitme Sıklığı	Gruplar arası	165,057	10	16,506	5,567	,000
	Gruplar içi	1867,742	630	2,965		
	Toplam	2032,799	640			

Anova analizi sonuçlarına göre öğrencilerin kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme sıklıkları ile eğitim gördükleri birimler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($F=5,567$, $p=0,000$) (Bknz. Tablo 2). Ayrıca öğrencilerin eğitim gördükleri birimlerden TBMYO, Ziraat Fakültesi ve FEF öğrencilerinin kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme ortalamaları diğerlerinden daha yüksek çıkmıştır (Bknz. Tablo 3). Varyans homojenliği anlamlılık seviyesi 0,357 çıkmış, bu doğrultuda hangi gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için eşit varsayılan varyanslar için

kullanılan Tukey HSD testi uygulanmıştır. Tukey HSD sonuçları Tablo 3'te detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 3: Kafe, Oyun Salonu ve Kahvehaneye Gitme Sıklığı Tukey HSD Testi Sonuçları

(I) Birim	X	(J) Birim	Anlamlı fark. (I-J)	Standart hataP
IIBF	3,9123	İlahiyat	1,37895*	,31847 ,001
FEF	4,000	İlahiyat	1,46667*	,28393 ,000
		IIBF	-1,37895*	,31847 ,001
		FEF	-1,46667*	,28393 ,000
İlahiyat	2,5333	Veterinerlik	-1,38333*	,33343 ,002
		Ziraat	-1,54561*	,35697 ,001
		TBMYO	-1,87692*	,35416 ,000
Veterinerlik	3,9167	İlahiyat	1,38333*	,33343 ,002
Ziraat	4,0789	İlahiyat	1,54561*	,35697 ,001
SBMYO	3,1765	TBMYO	-1,23379*	,33301 ,010
SHMYO	2,9737	TBMYO	-1,43657*	,39247 ,012
		İlahiyat	1,87692*	,35416 ,000
TBMYO	4,4103	SBMYO	1,23379*	,33301 ,010
		SHMYO	1,43657*	,39247 ,012

IIBF: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, FEF: Fen Edebiyat Fakültesi, SBMYO: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, SHMYO: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, TBMYO: Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, SBF: Sağlık Bilimleri Fakültesi

Tukey HSD sonuçlarına göre, ilahiyat fakültesi öğrencileri ile IIBF, FEF, veterinerlik, ziraat ve TBMYO öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Diğer bir ifade ile IIBF ($X=1,37$, $p=0,001$), FEF ($X=1,46$, $p=0,000$), veterinerlik ($X=1,38$, $p=0,002$), ziraat ($X=1,54$, $p=0,001$) ve TBMYO ($X=1,87$, $p=0,000$) öğrencileri ilahiyat fakültesi öğrencilerine nazaran daha fazla kafe, oyun salonu ve kahvehane gibi mekânlara gitmektedirler. İlahiyat fakültesi öğrencileri ile en fazla farklılık ise 1,87 oranla TBMYO öğrencileri arasında çıkmıştır. Ayrıca TBMYO ile SBMYO ve SHMYO arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Buna göre TBMYO öğrencileri SBMYO ($X=1,23$, $p=0,010$) ve SHMYO ($X=1,43$, $p=0,012$) öğrencilerine nazaran daha fazla kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme etkinliğini tercih etmektedirler.

Araştırmada öğrencilerin aylık olarak ikinci sırada en fazla katılım gösterdiği kitap okuma etkinliği ile eğitim gördükleri birim arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Anova testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4'te detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 3: Kitap Okuma Sıklığı Anova Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Kitap Okuma Sıklığı	Gruplar arası	151,401	10	15,140	4,997	,000
	Gruplar içi	1908,758	630	3,030		
	Toplam	2060,159	640			

Anova analizi sonuçlarına göre öğrencilerin kitap okuma sıklığı ile eğitim gördükleri birimler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($F=4,997$, $p=0,000$). Ayrıca öğrencilerin eğitim gördükleri birimlerden Veterinerlik Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve TBMYO öğrencilerinin kitap okuma ortalamaları diğerlerinden daha yüksek çıkmıştır (Bknz. Tablo 5). Varyans homojenliği anlamlılık

seviyesi 0,000 çıkmış, bu doğrultuda hangi gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için eşit varsayılmayan varyanslar için kullanılan Games-Howell testi uygulanmıştır. Games-Howell sonuçları Tablo 5'te detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 4: Kitap Okuma Sıklığı Games-Howell Testi Sonuçları

(I) birim	X	(J) birim	Anlamlı Fark. (I-J)	S. Hata	P
FEF	3,1158	BESYO	1,17962*	,25323	,000
İlahiyat	2,9000	BESYO	,96383*	,28762	,034
Veterinerlik	3,4375	BESYO	1,50133*	,30879	,000
Ziraat	3,3947	BESYO	1,45857*	,33461	,001
SBF	3,0263	BESYO	1,09015*	,33461	,046
BESYO	1,9362	FEF	-1,17962*	,25323	,000
		İlahiyat	-,96383*	,28762	,034
		Veterinerlik	-1,50133*	,30879	,000
		Ziraat	-1,45857*	,33461	,001
		SBF	-1,09015*	,33461	,046
		SBMYO	-1,13442*	,26053	,001
SBMYO	3,0706	BESYO	1,13442*	,26053	,001
TBMYO	3,2564	BESYO	1,32024*	,33154	,004

IIBF: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, FEF: Fen Edebiyat Fakültesi, SBMYO: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, SHMYO: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, TBMYO: Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, SBF: Sağlık Bilimleri Fakültesi

Games-Howell testi sonuçlarına göre; BESYO öğrencileri ile FEF, ilahiyat, veterinerlik, ziraat, SBF, SBMYO ve TBMYO öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Diğer bir ifade ile FEF ($X=1,17$, $p=0,000$), ilahiyat ($X=0,96$, $p=0,034$), veterinerlik ($X=1,50$, $p=0,000$), ziraat ($X=1,45$, $p=0,001$), SBF ($X=1,09$, $p=0,046$), SBMYO ($X=1,13$, $p=0,001$) ve TBMYO ($X=1,32$, $p=0,034$) öğrencileri BESYO öğrencilerine nazaran kitap okuma sıklıkları daha fazladır. BESYO öğrencileri ile en fazla farklılık ise 1,50 oranla veterinerlik öğrencileri arasında çıkmıştır.

Araştırmada öğrencilerin aylık olarak üçüncü sırada en fazla katılım gösterdiği sinema veya tiyatroya gitme etkinliği ile eğitim gördükleri birim arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için Anova testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 6'da detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 5: Sinema ve Tiyatroya Gitme Sıklığı Anova Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Sinema ve Tiyatroya Gitme Sıklığı	Gruplar arası	55,279	10	5,528	3,564	,000
	Gruplar içi	977,027	630	1,551		
	Toplam	1032,306	640			

Anova analizi sonuçlarına göre öğrencilerin sinema veya tiyatroya gitme sıklığı ile eğitim gördükleri birimler arasında anlamlı bir farklılık vardır ($F=3,564$, $p=0,000$). Ayrıca öğrencilerin eğitim gördükleri birimlerden IIBF, Ziraat Fakültesi ve Veterinerlik Fakültesi öğrencilerinin sinema ve tiyatroya gitme ortalamaları diğerlerinden daha yüksek çıkmıştır (Bknz. Tablo 7). Varyans homojenliği anlamlılık seviyesi 0,047 çıkmış, bu doğrultuda hangi gruplar arasında

anlamli farklılık olduğunu belirlemek için eşit varsayılmayan varyanslar için kullanılan Games-Howell testi uygulanmıştır. Games-Howell sonuçları Tablo 7’de detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 6: Sinema ve Tiyatroya Gitme Sıklığı Games-Howell Testi Sonuçları

(I) Birim	X	(J) Birim	Anlamli Farklılık (I-J)	S. Hata	P
IIBF	2,8772	BESYO	,90911*	,20906	,001
		SBMYO	,74778*	,21320	,021
		SHMYO	,98246*	,26080	,008
Ziraat	2,7895	BESYO	,82139*	,23939	,027
BESYO	1,9681	IIBF	-,90911*	,20906	,001
		Ziraat	-,82139*	,23939	,027
SBMYO	2,1294	IIBF	-,74778*	,21320	,021
SHMYO	1,8947	IIBF	-,98246*	,26080	,008

IIBF: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, FEF: Fen Edebiyat Fakültesi, SBMYO: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, SHMYO: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, TBMYO: Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, BESYO: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, SBF: Sağlık Bilimleri Fakültesi

Games-Howell testi sonuçlarına göre; IIBF öğrencileri ile BESYO, SBMYO ve SHMYO öğrencileri arasında anlamli bir farklılık vardır. Diğer bir ifade ile BESYO ($X=0,90$, $p=0,001$), SBMYO ($X=0,74$, $p=0,021$) SHMYO ($X=0,98$, $p=0,008$) öğrencilerinin IIBF öğrencilerine nazaran sinema veya tiyatroya gitme sıklıkları daha azdır. Ayrıca ziraat fakültesi öğrencileri ile BESYO öğrencileri arasında anlamli bir farklılık bulunmaktadır. Ziraat fakültesi öğrencilerinin BESYO öğrencilerine nazaran sinema veya tiyatro etkinliğine aylık katılım sıklığı daha yüksektir ($X=0,82$, $p=0,027$).

Araştırmada öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılım sıklıkları ve harcama düzeyleri ile Bingöl Üniversitesi’ni tercih etme nedenleri arasında anlamli bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Anova Testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 8’de detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 7: Katılım Sıklığı ve Harcama Düzeyi Anova Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Katılım sıklığı	Gruplar arası	2,381	2	1,191	2,574	,077
	Gruplar içi	295,084	638	,463		
	Toplam	297,465	640			
Harcama düzeyi	Gruplar arası	1,432	2	,716	2,901	,056
	Gruplar içi	157,452	638	,247		
	Toplam	158,884	640			

Anova analizi sonuçlarına göre öğrencilerin rekreatif etkinliklere katılım sıklığı ($F=3,564$, $p=0,000$) ve harcama düzeyleri ($F=3,564$, $p=0,000$) ile Bingöl Üniversitesi’ni tercih etme nedenleri arasında anlamli bir farklılık yoktur.

Çok Yönlü Varyans (MANOVA) Analizi Sonuçları

Araştırmada öğrencilerin aylık olarak en fazla katılım gösterdiği kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme, kitap okuma, sinema ve tiyatroya gitme, kaplıcaya gitme ve halı sahaya gitme etkinlikleri ile Bingöl Üniversitesi’ni tercih etme nedenleri arasında anlamli bir farkın olup olmadığını belirlemek için Manova analizi uygulanmıştır.

Manova analizinin gerçekleştirilebilmesi için araştırmada kullanılan her bir değişkenin ayrı ayrı normal dağılım göstermesi gerekmektedir. Manova analizine dâhil edilen etkinlikler ve Bingöl Üniversitesi'ni tercih etme değişkenlerinin dağılım normalliği incelenmiş ve değişkenlere ait Kurtosis (basıklık) ve Skewness (çarpıklık) değerlerinin -2,+2 değerleri arasında olduğu dolayısıyla normal dağılım gösterdiği (George ve Mallery, 2010) tespit edilmiştir. Monova analizinin gerçekleştirilebilmesi için ikinci şart olan tüm grupların varyans-kovaryans matrislerinin homojen olma varsayımı incelenmiş, kovaryans matrisi eşitliğinde anlamlı bir farklılığın olmadığı ($p=0,055$) tespit edilmiştir. Manova analizi betimleyici istatistik sonuçlarına göre halı sahaya gitme ($X=2,23$) ve kaplıcaya gitme ($X=1,76$) etkinliklerini en çok Bingöl Üniversitesi'ni yakın olduğu için tercih eden öğrenciler tercih etmektedir. Sinema ve tiyatroya gitme, Kafe, oyun salonu ve kahvehaneye gitme ve Kitap okuma etkinliklerini en çok Bingöl Üniversitesi'ni puanı için tercih eden öğrenciler tercih etmektedir. Manova analizi sonuçlarına göre incelenen etkinlikler arası tercih etme nedenine göre anlamlı farklılık olduğu söylenebilir. Daha geniş bir ifade ile Bingöl Üniversitesi'ni tercih etme ve gerçekleştirilen etkinlikler arasında anlamlı bir farklılık (Wilks' Lambda; $p=0,004$) bulunmaktadır. Bu bağlamda hangi etkinlikler ile tercih etme nedenleri arasında anlamlı farklılığın olduğu varyans analiz sonuçları doğrultusunda incelenmektedir. Varyans analizi Tablo 9'da detaylı olarak verilmektedir.

Tablo 8: Manova Varyans Analizi Sonuçları

Bağımsız değişken	Bağımlı değişken	sd	Ortalama karesi	F	p
Bingöl Üniversitesi Tercih	Hali sahaya gitme	2	9,575	3,858	,022
	Kaplıcaya gitme	2	4,924	4,660	,010
	Sinema ve tiy. gitme	2	4,738	2,955	,053
	Kafe vb. gitme	2	8,696	2,753	,065
	Kitap okuma	2	3,214	,998	,369

Varyans analizi sonuçlarına göre halı sahaya gitme ve kaplıcaya gitme etkinliklerini tercih nedenleri etkilemektedir. Ancak sinema ve tiyatroya gitme, kafe vb. alanlara gitme ve kitap okuma etkinlikleri ile tercih etme nedenleri arasında anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Hangi etkinlikler arasında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemek için homojenlik testi incelenmiş, homojenlik testi her iki etkinlik için 0,000 ve 0,034 çıkmıştır. Bu doğrultuda hangi gruplar arasında anlamlı farklılık olduğunu belirlemek için eşit varsayılmayan varyanslar için kullanılan Games-Howell testi uygulanmıştır. Games-Howell sonuçları Tablo 10'da detaylı olarak gösterilmektedir.

Tablo 9: Manova Analizi Games-Howell Testi Sonuçları

Bağımlı değişken	(I) Bingöl Ünv. Tercih	(J) Bingöl Ünv. Tercih	Anlamlı fark. (I-J)	S. hata	p
	Halı sahaya gitme	Yakınlığı	Diğer		
Puanı			,3444*	,13292	,027
Diğer		Yakınlığı	-,4003	,25824	,275
		Puanı	-,0560	,24812	,972
Kaplıcaya gitme	Puanı	Yakınlığı	-,3444*	,13292	,027
		Diğer	,0560	,24812	,972
	Yakınlığı	Diğer	,2276	,16478	,357
		Puanı	,2550*	,08628	,009
Diğer	Yakınlığı	-,2276	,16478	,357	
	Puanı	,0275	,15926	,984	
Puanı	Yakınlığı	-,2550*	,08628	,009	
	Diğer	-,0275	,15926	,984	

Games-Howell testi sonuçlarına göre; halı sahaya gitme etkinliği ile Bingöl Üniversitesi'ni tercih etme nedenleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Diğer bir ifade ile Bingöl Üniversitesi'ni yakın olması nedeniyle tercih edenler ($X=0,34$, $p=0,021$) puanı sebebiyle tercih edenlerden daha fazla halı saha etkinliğini gerçekleştirmektedirler. Ayrıca kaplıcaya gitme etkinliği ile Bingöl Üniversitesi'ni tercih etme nedenleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. Daha geniş bir ifade ile Bingöl Üniversitesi'ni yakın olması nedeniyle tercih edenler ($X=0,25$, $p=0,009$) puanı sebebiyle tercih edenlerden daha fazla kaplıcaya gitmektedirler. Bu sonuçları temel nedeni olarak Bingöl Üniversitesi öğrencilerinden yakınlık sebebini işaretleyenlerin çoğunun Bingöl'de ikamet etmeleri gösterilebilir. Bingöl'de ikamet eden öğrenciler şehir daha yakından tanıdıkları için daha fazla şehirdeki etkinliklere dâhil olabilirler.

SONUÇ VE ÖNERİ

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin ticari nitelikli rekreasyon etkinliklerine katılım sıklıkları ve bu etkinlikler için aylık harcama düzeyleri incelenmiştir. Araştırma Bingöl Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan öğrencilere yönelik yapılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde öğrencilerin rekreatif etkinliklerden en fazla aylık katılım gösterdiği etkinlik kahve, oyun salonu veya kahvehaneye gitme olduğu tespit edilmiştir. Bu etkinliği kitap okuma ve sinema veya tiyatroya gitme etkinlikleri takip etmiştir. Öğrencilerin en fazla katılım gösterdiği rekreatif etkinliğin kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme olmasının temel sebebi olarak kentte hizmet sektörüne bağlı kafe ve restoranların yoğun olması gösterilebilir. Ayrıca Bingöl'de kahvehane veya çayhane sayısı oldukça yüksek olup, kültürel açıdan yerel sakinlerin en fazla katılım gösterdiği etkinliklerden biridir. Bingöl'e yönelik Solak (2016) tarafından yapılan araştırmaya göre Bingöl'de yaşayan insanların en fazla katılım gösterdiği rekreatif etkinlikler sırasıyla; televizyon izleme, kitap okuma, internet ve kahvehaneye gitme olarak sıralanmıştır. Bu araştırmada bütün rekreatif etkinlikler değil sadece ticari nitelikli rekreatif etkinlikler araştırmaya dâhil edildiği için televizyon izleme ve internette vakit geçirme etkinlikleri yer almamıştır. Buradan hareketle görüldüğü üzere kentin katılım gösterdiği etkinlikler ile üniversite öğrencilerinin katılım gösterdiği etkinlikler aynı doğrultuda ilerlemektedir. Ayrıca Bingöl Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan öğrencilerin yaklaşık %74'ü Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşamaktadır. Bu oranın içinde Bingöllü olan öğrencilerin sayısının yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin hemen hemen her sokak başında kahvehane ile karşılaşılıyor olması da onların bu tür mekânlarda boş zamanlarını geçirmesinde etkili olabilmektedir. Solak (2016) tarafından yapılan bir araştırmada yerel sakinlere kahvehane kültürü sorulmuştur. Katılımcılardan birisi "*Buradaki kahvehaneler Elazığ'a göre daha masum yani oyun yok. En azından burada insanlar sadece vakit geçirmek için kahvehaneye gidiyor*" ifadesi ile Bingöl'de yer alan kahvehanelerde insanların oyun oynamaktan daha çok sohbet ettikleri ortaya çıkmaktadır. Bir başka katılımcı ise "*Aslında ilimizdeki kahvehaneler daha çok çay ocağı şeklinde, yani eğlence yerleri değildir ve eğlence yerleri daha azdır*" diyerek bu tür mekânları insanların sohbet etmek amaçlı tercih ettiklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin bu tür mekânları tercih etmelerindeki temel sebep yerel sakinlerde olduğu gibi sohbet etmek olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre aylık katılım sıklığında ikinci sırayı kitap okuma almaktadır. Bingöl turistik yönden henüz kimliğini oluşturamamış ve dışarıdan fazla talep görmeyen bir destinasyondur (Kement, 2016). Ayrıca kırsal alanlar veya doğa temelli rekreatif etkinlikler için birçok alana sahip olsa da bu alanlara yönelik alt ve üstyapı yetersizlikleri bulunmaktadır. Tüm bunlar Bingöl Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan öğrencilerin açık alan rekreatif etkinliklere yönelmesinde bir engel olarak gösterilebilir. Dolayısıyla öğrencilerin daha çok kitap okuma vb. etkinliklere daha yoğun katılım gösterdiği düşünülmektedir. Üniversite öğrencilerinin kitap

okumaları esasında mevcut konumları gereği beklenen bir durum olmasına rağmen kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme, sinemaya gitme gibi etkinlikleri yine yoğun olarak tercih etmeleri rekreasyon olanaklarının yetersizliğinden kaynaklanabilir. Ayrıca Solak (2016) tarafından yapılan araştırmaya göre Bingöl yerel sakinlerinin yarıdan fazlası kitap okuma etkinliği gerçekleştirmekte ve yine yarıdan fazlası boş zamanlarını evlerinde geçirmektedirler. Bu bilgiler göstermektedir ki, kentin rekreasyon olanakları oldukça yetersizdir. Haliyle öğrenciler için de bu durum geçerli olmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin en fazla katılım gösterdiği üçüncü etkinlik sinema veya tiyatroya gitme olmuştur. TÜİK (2013) verilerine göre Bingöl'de 2 sinema ve 4 tiyatro salonu bulunmaktadır. Bu alanlarda etkinliklere katılan ziyaretçi sayıları ise toplam 45.000 civarındadır. Bingöl yerel sakinleri tarafından özellikle sinema salonları yoğunlukla tercih edilmektedir. Bu durum üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlik tercihlerine yansıdığı söylenebilir. Sinema veya tiyatro etkinliklerinin açık alan rekreatif etkinliklere nazaran daha fazla tercih edilmesinin sebebi olarak ise yine kentin açık alan rekreasyon alanlarının yetersizliği gösterilebilir. Üniversite öğrencilerinin katılım gösterdiği ticari nitelikli rekreatif etkinliklere yönelik en fazla harcama yaptığı etkinlikler sırasıyla; kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme, kitap okumak için satın alma ve sinema veya tiyatroya gitme olmuştur. Ayrıca üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlikler için kişi başı ortalama aylık 101-150 TL harcama yapmış oldukları tespit edilmiştir. Alanyazında birçok araştırmacı üniversite öğrencilerinin aylık olarak yapmış olduğu bütün harcamaları analiz etmişlerdir. Ancak bu araştırmada sadece ticari nitelikli rekreasyon etkinliklerine yönelik yapılan harcamaların ortalaması tespit edilmiştir. Araştırmacıların öğrencilerin bütün harcamalarına yönelik buldukları ortalama değer 350-750 TL arasında ilerlemiş, çalışmalar ise 2010-2014 yılları arasında gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada öğrencilerin aylık yapmış olduğu harcama düzeyleri incelendiğinde diğer araştırmalarda bulunan oranlar göz önüne alındığında, ortalama bir miktarı temsil ettiği söylenebilir.

Araştırma sonuçlarının göre öğrencilerin eğitim gördüğü fakülte veya yüksekokul ile tercih etmiş oldukları kafe, oyun salonu veya kahvehaneye gitme etkinliği arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın ilahiyat fakültesi öğrencileri ile İktisadi ve İdari Bilimler, Fen Edebiyat, Veterinerlik, Ziraat Fakültesi ve Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Bu durumun temel nedeni olarak ilahiyat fakültesi öğrencilerinin rekreatif tercih olarak diğer birimlere nazaran kafe, oyun salonu ve kahvehaneleri daha az tercih etme olasılığı gösterilebilir. Öğrencilerin kitap okuma tercihlerine göre yapılan incelemede, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin Fen Edebiyat Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, İlahiyat, Ziraat ve Veterinerlik Fakültesi bölümlerine nazaran daha az kitap okuma etkinliğine katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin daha çok sportif aktivite bazlı uygulamalı eğitimler alması ve bireysel olarak kendilerini uygulamalı olarak yetiştirme arzuları bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Öğrencilerin sinema veya tiyatroya gitme tercihlerine göre yapılan incelemede ise İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerine nazaran bu etkinliği daha fazla tercih ettikleri görülmektedir.

Bu araştırma Bingöl Üniversitesi ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca araştırılan rekreatif etkinlikler ticari nitelikli rekreasyon faaliyetleri ile sınırlı tutulmuştur. Bundan sonraki araştırmalarda açık ve kapalı alan rekreatif etkinlikler ayrıştırılarak daha genel çerçevede üniversite öğrencilerinin katılım gösterdiği etkinlikler incelenebilir. Ayrıca öğrencilerin kentin rekreasyon kaynakları ile ilgili görüş ve önerileri araştırılabilir. Bu sayede öğrencilerin tercih nedenleri üzerine de daha doğru yorumlamalar yapılabilir. Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlik tercihleri bölgesel

bazda da incelenebilir veya aynı özelliklere sahip kentler arasında karşılaştırma yapılarak üniversiteler ve kentler arasında temel ayrımlar ve benzerlik yönleri ortaya konabilir. Elde edilen bulguların öncelikle ilgili kentin kamu kurumları ve ilgili üniversiteye geleceğe yönelik yönetsel açıdan atacakları adımlara katkı sağlaması beklenmektedir. Ayrıca alanyazında bu konularda yapılacak olan araştırmalara bir görüş sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ. ve Dulupçu, M. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri: Isparta 2003-2009 Yılları Örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22): 165-178.
- Bayer, M. Z. (1992). *Turizme Giriş*, İşletme Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Bingöl Üniversitesi (2019). *Bingöl Üniversitesi Tarihçesi ve Hakkında Genel Bilgi*, <http://www.bingol.edu.tr/tr/universitemiz/genel/tarihce>, Erişim Tarihi: 01.05.2019.
- Bucher, A. C. (1972). *Foundations of Physical Education*, The C.U, Saint Louis Mosby Company.
- Çalışkan, Ş. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının Kent Ekonomisine Katkısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(31): 169-179.
- Çalışkan, Ş. ve Demir, F. (2013). Celal Bayar Üniversitesi Köprübaşı Meslek Yüksk Okulu Öğrenci Harcamalarının Bileşimi ve İlçe Ekonomisindeki Yeri. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3): 357-371.
- Çayın, M. ve Özer, H. (2015). Üniversitelerin İl Ekonomisine Katkısı ve Öğrencilerin Tüketim Yapısı : Muş Alparslan Üniversitesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(2): 131-147.
- George, D. and Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step BysStep: A Simple Guide and Reference*. Allyn & Bacon, Baston, USA.
- Goodale, T. and Witt P. (1980). *Recreation and Leisure: Issue in An Era of Change*. Pennsylvania: Venture Publishing Ing., ABD.
- Gül, T. (2014). *Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım*. İçinde Ali Yaylı (Edt.), Rekreasyona Giriş, ss. 1-66.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2009). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi "Örnek Animasyon Uygulamaları*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Haywood, L., Kew, F. and Bramham, P. (1995). *Understanding leisure*. Nelson Thornes.
- Hazar, A. (2003). *Rerkreasyon ve Animasyon*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Karaküçük, S. (2008). *Boş Zaman ve Rekreasyon*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kaşlı, M., ve Serel, A. (2008). Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(2): 99-113.
- Kement, Ü. (Editör), (2016). *Bingöl Turizm Çalıştayı*, Ankara Okulları Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Ö. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının İl Ekonomisine Katkısı: Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari BİLimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(2): 233-250.

- Mansuroğlu, S. (2002). Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekan rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15(2): 53-62.
- Müderrişoğlu, H. ve Uzun, S. (2004). Abant İzzet Baysal Üniversitesi orman fakültesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri. *Turkish Journal of Forestry*, 2: 108-121.
- Saçcan, M. (1986). *Rekreasyon ve Turizm*, Cumhuriyet Basımevi, İzmir.
- Solak, A. (Edt.), (2016). *Bingöl İli Sosyal Analiz Çalışması*, Hegem Yayınları, Ankara.
- Şahin, C. K., Akten, S. ve Erol, U. E. (2011). Eğirdir meslek yüksekokulu öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının belirlenmesi üzerine bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(1), 62-71.
- Önder, S. (2003). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Journal of Agriculture and Food Sciences*, 17(32), 31-38.
- Tarı, R., Çalışkan, Ş. ve Bayraktar, Y. (2006). Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinin Gelir ve Tüketim İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 168-179.
- Tezcan, M. (1982). *Sosyolojik Açıdan Boş zamanların Değerlendirilmesi*, Ankara Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (TÜİK) (2013). *Seçilmiş Göstergelerle Bingöl 2013*, Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara.
- Yaylalı, M., Özer, H. ve Dilek, Ö. (2011). Selçuk Üniversitesi Seydişehir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Gelir-Harcama İlişkisi ve Meslek Yeksek Okulunun İlçe Ekonomisine Katkısı. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 1-13.
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) (2018). *Üniversite Öğrenci Sayıları*, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 02.03.2018.